

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre	2 kor.	Egészévre	8 kor.
Fél évre	4	Egyes szám ára	20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők. Hirdetések, valamint nyílttéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

EGY MAREK HAVASI GYOPÁR.

A legmagasb havas virágait hozom,
Hogy oda hintsem lábaid elé,
Mik fáradhatlanok valának
A messze csélok, a sovárgott béke,
A tudás tisztasága, az örök fény
S az örök tisztaság után járásban.
Virágot hozok amas utakról neked,
Miket jártunk kora pittymalaton,
Enyhülve a csodás virulaton.
S az eszméken, mik úgy ragyogtak
Szemsúgaradból, hogy csodálkozón
Kérdé a harmat, mi vont rá homályt.
Lelked, — bátor mint lábaid — ott járt a
Végtelen távolságokon, a titkok
Fenyegető örvényein s kérdések
Kifürkészhetlen mélyin át, tisztán,
Mint hegy-kristály. — Koronád árnya
Nem nyomta homlokod, melyen a haj
As eszmék és a lelki kinok rejtett
Koronáját foná.

... Csak árny volt néked
A földi pompa s hatalom; mert lélek
Volt vágyad, minden nők legszebbje te,
S lélek a jelszó, hogy elégületlen
Minden örömtől elfordultál,
S éj csöndjében a tollra hallgatál
Mely téged, minden nagy s szabad
testvérét
A szellem hősökhez vezérelt.

Esért nagy testvérem a Kárpátoknak
Felhővirágit tesszem lábaidhoz,
S hosszas vándorlásod nyugvó helyéhez!
Suttogjanak neked azokról, kik
Utánad törekednek a magasba
S mennek, mennek a véghetelenségbe.
Sinaia. **Erzsébet.*)**

*) Bécsben, a kapuczinusok kolostorának kriptájában, Erzsébetnek a magyarok királynéjának koporsóján van egy gyopár koszoru, melyet Carmen Sylva, Oláhország királynéja, Erzsébet, a Kárpátok havasain saját kezével szedett gyopárból babér levelek közé fűzetett és tett a koporsóra. A koszoru széles ibolyaszínű szalagján olvasható az itt közölt költői üdvözet.

Erzsébet királyasszony emlékezete.

November 19-ike Szt. Erzsébet napja pár év óta a magyar nemzet viharos multjának egyik emlékezési napja, a melyen az ország minden részében fellobognak az emlékezet világító fáklyái. Az emlékezet szövétének lobogó villágosságában a nehéz küzdelmes sötét történeti multból a szeretetnek és könyörületességnek két imádandó anyala tűnik fel előttünk, magyar Szt. Erzsébet a valburgi büszke sziklavár gyöngéd lilioma és boldognult Nagyasszonyunk, a wittelsbachi bajor királyi család gyönyörűsége szép hajtása. Szívünkben a kegyelet, az emlékezés világában a szeretetnek és szelidségnek a női erények eme két legkimagaslóbbjának örökre követendő eszményképeit, a dicsőség gloriájával egygyé fonta össze.

A mai nagy nap egyformán a könyörüle-

tesség, a női jóság és szelidség emlékünnepe, akár magyar Szt. Erzsébet, akár Erzsébet királyi asszonyunk emlékeztetének áldozzuk. Áldozzuk a mai napot különösen Erzsébet királyi asszonyunk emlékének a ki nemzetünk közelmúlt megpróbáltatási idejének vigasztaló áldást hintő anyala volt. Gyászoljuk és sirassuk meg benne a szerencsétlen anyát a kit az emberi sors csapásai annyiszor olyan kegyetlenül sujtottak, de tisztúson meg fájdalomunktól az ő jóságának, szelidségének, lelki erejének és nagyságának tulvilági fénye, eszményi ragyogása.

Sajátságos és kegyetlen játéka a sorsnak, hogy a kik életükben annyi áldozatot vittek a szeretet oltárára, azokat jelöli ki a szenvedések mártír koszorújának viselésére; hogy a kinek egész élete szenvedő arcok felderítésében és könnyűinek letörülésében telt el, annak szemébe sajtolja az anyai fájdalom letörölhetetlen könnyecskéit. Hány megtört, hány porba tiport szívét emelt fel szeretetének melegével, míg végre a sors az ő anyai szívét vigasztalhatatlan fájdalommal sujtotta. Anyai szívének minden büszkesége és egy sokat csalódott nemzet jövő reménye egyetlen csapással megsemmisítve hullott az enyészet karjába. És lelkéből egyszerre tova szállott az a jókedv, az a lelki vidámság, a melynek körében az idegen emberek is lelki megkönnyebbülést tudtak nyerni és csendes hervasztó buskomolyság költözött helyébe. Az elmulás a csendes őszi elhervadás gondolata, s az a megszenelt anyai fájdalom, a melyre enyhítő balsamot csak a halál megváltó anyala hinthet, kísérték végig bánatos földi bolyongásában, a míg végre megtért oda az an-

„Petrozsény és Vidéke” tárczája.

Ketten.

Szeretnék magammal vinni messze,
Kék tengeren túl, zöldelő szigetre,
Hol minden fény csak értünk ragyog.
Hol a világ mi volnánk, csak mi ketten
S ha esti szellők lágy fuvalma lebben,
Ránk villognának csak a csillagok.

Csak te, meg én!
Ez volna legszebb ünnep a világon,
Életre kelne minden rejtett álom . . .
A mult időket elfelejteném.

Oh! sose nyílik olyan kikelet,
A melyet akkor élnek én veled.
Mindegyik percz pirosuló róza volna,
A mint szemembe néznél rám hajolva,
A kézben kéz . . . sorvasztó ajk az ajkon.
Szívünkbe lopna bucsufényt az alkony
És a hajnal ébresztő sugarat,
Oh mért, hogy mind ez csak ábránd maradjon?

P. Á.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

„Figyelemmel olvastam át e lapok mult számában közölt első cikkelyt, s megboesájt ha arra némi megjegyzéseket tessék. E két szó, Kultura és Műveltség között nem találja meg a fogalmi különbséget, nézetem szerint nem különböztet mindig helyesen és nem tisztván ezen fogalmak között elég precizitással. Gyakran fölládozza a tartalmat a formának, nem különböztetve meg a formát a lényegtől.”

„Én valamely nemzet kulturája alatt csak a külső mázat, hogy úgy mondjam a műveltségnek exterieurjét és fiziognomiáját értem; műveltség alatt viszont egy nemzet erkölcsi értékét, a külső formáknak megfelelő belső értékes tartalmát és azt a tulajdonságot, a mely elválasztja a külső megjelenéstől, önmagában bírja azt az értéket, mely viszont önmagánál fogva bir abszolút becsesé. Így fogom fel a helyzetet: tudok magamnak képzelni kulturát, elválasztva az erköléstől, de műveltséget erkölcsi alap és erkölcsi cél nélkül nem tudván magamnak képzelni, gondolni, és sokkal kisebb súlyt fektetek egy nemzet kulturájára, mint a mennyit az adott viszonyok és körülmények között műveltségére fektetni szükségesnek látok. A kulturát általában relativ értékűnek, a nemzet műveltségét abszolút becsűnek tartom. Szívemnek egész lelkesedéssel ragaszkodom a megváltás gondolatához, a keresztény világ nézlethez s az ezen nyugvó erkölshöz. Hisz már Berzsényi Dániel is megmondta igen régen, hogy: Minden ország támasza, talpköve

A tiszta erkölcs!”

Ezt becsülöm többre minden műveltségnél, mert

ezekben, a most mondott dolgokban, találok meg „a nemzeti kultura egységes alapját.”

Melyik az az elv mely elbírja egy nemzet egész erkölcsi tartalmát, századokra kiható aspirációit, összes emlékeit, összes ambícióit, minden honszerelmét?”

T. Uram! Köszönettel vesszük csekélyke működésünk iránti érdeklődését; de az elmondott megkülönböztetés a két szó között semmivel sincs támogatva. Annyira nines, hogy ha valakinek eszébe jutna a fenti érvelésben a két szót egymással kicserélnei, a kultura helyébe a műveltség szót s viszont ennek helyébe a kulturát tenni, az érvelés értéke ezzel semmi változást nem szenvedne. Lehéne mondani, A műveltséget általában relativ értékűnek, a nemzet kulturáját abszolút becsűnek tartom. Ugy az előbbi, mint az utobbi esetben a tétel értéke nem a használt szóktól, nem is a bennük rejthető fogalmaktól, hanem egyes-egyedül a tételt használó egyéntől, vagy érveinek súlyától függ.

Sőt ha a két szó eredetét és közhasználatát közelebbről vizsgálunk, épen megfordítva kellene használni, alkalmazni a kultura és műveltség szavakat. Fenti érvelése semmit sem veszítene, még inkább nyerne azzal, ha a kultura szót tartja becsesebbnek, miután abban a szóban, illetőleg a „colo” ige rokon származékában: a „cultus”-ban nemcsak a művelés, hanem egyuttal a tisztelés és imádás fogalmát is, meglehet találni. Így használták a cultus szavát a vallásra átvive már az ősrómaiak és utánuk a keresztények különbség nélkül. Kultusz-minisztérium hasonlóképp a vallásügy minisztériumát jelenti. Holott a magyar műveltség szónak ez a kiterjedt értelme nines meg. Vagyis helyesebben így érvelhetett volna: Tudok magamnak kép-

gyalok közé, a honnan szeretet, a szelidség, a könyörületeség erényeiben örökre utánzandó eszményképévé legyen minden igaz magyar nőnek — ő az igazi jó magyar királyasszony.

Jellemének alapvonása a szeretet, a mely a gyermeki lélek őszinte megnyilatkozásától kezdve végig kísérté egész életén s a mely a nőben mint nemzetek királyi fenségében a legmagasabb erénynyé izmosult. Ott nyilatkozik meg ez a szeretet kisdied korában, midőn Szt. János napi búcsuk alkalmával minden évben annyi mézes kálacsot osztogatott ki a falu szegényeinek, hogy bizony sokszor két szolgál is alig győzte utána huzcolni az összevásárolt nagy mennyiséget.

Vagy, a midőn már kilencz éves korában nevelője mellől hirtelen az erdőben tűnik el, hogy egy szegény öreg asszonynak a fákról lehullott száraz galyak őszeszedésében segítkezzék. De ki tudná mind össze szedni még a gyermeki lélek szeretetének is összes megnyilvánulását. Elég azt tudnunk, hogy ezen szeretete a királyi trónuson is meg volt régi pártfogoltjai, a szegények iránt, hogy szíve a királyi trónus rideg fenségében nem vesztett szeretetének melegéből, hanem csak fejlődött csak megerősödött még jobban a jóságban. Ez a szeretet hozta őt a leigázott, szabadságától megfosztott, szenvedő magyar nemzet körébe. Megértette, és megszerette nemzetünket „néma bánatában, könnyei között“, megszerette annyira, hogy érette ő is magyarrá lett. Megszerette a magyar nemzet történelmi multját, megszerette jelenét is; hogy igazi jó magyar asszony lehessen megtanult magyarul beszélni. Ő volt Izabella királyné ideje óta Magyarország első királyi asszonya, a ki a magyar nemzetet közvetlenül megtudta érteni. Mária Valéria hercegnővel mindig magyarul beszélt és ő felségével is mihielyt magukra maradtak, magyarul társalgott. — Szívével lelkével mindig a magyar nemzethez vonzódott. az ő közbenjárására hány politikai fogolyt hány száműzött sorsa fordult jóra s a magyar nemzet jogainak és ügyének mindig hathatós szószólója

zelni műveltséget elválasztva az erkölستől (Mi nem), de kulturált erkölcsi alap és erkölcsi cél nélkül nem. (Mi sem.) Sokkal kisebb súlyt fektetek egy nemzet műveltségére, mint a mennyit adott viszonyok és körülmények között, kulturájára fektetni szükségesnek látok. És ha így fejezi ki gondolatát, a jogosultságnak látszatával mondhatta volna, hogy „a fogalmak között elég precizitással distingvál“, noha ebben az esetben is kétséges volna, hogy megnyerje a csatát, ha a szó különböztetésén túl egyéb fegyvere, illetőleg érve nincs. Hogy:

Minden ország támasza s talpköve
A tiszta erkölcs!?

A magyaré is az. És semmi és senki, midőn a nemzeti műveltség alapvető voltát hangoztatja, nem gondolt erkölstelen, vagy akár erkölcs nélkül szükkölködő műveltségre, vagy nevelésre. Csupán azt nem engednők meg, hogy a közös alapul követelt nemzeti művelődést valaki azzal kisebbítse, hogy a maga részére sajátítsa ki elengedhetetlen tartalmát: az erkölcsöt s ekként ellentétet alkosson erkölcsi és nemzeti alap között.

A mi célunk magyar ember nevelése, melyben bennfoglaltatik a keresztény világ nézete s a haza nagy elve, melynélkül a kozmopolitizmus útne köztünk tanját, holott a fejlődést még kiszámíthatatlan időkig a multak szervezetei fogják előbbre vinni s hogy áldásosabb és szükségesebb erő még sokáig nem lesz annál, mely az embereket tőlük rajongva szeretett magasabb öntudatra ébredt egységekké fűzte össze. Ez a haza, azaz ethikai fogalom, mely a közös terület, faj, nyelv, történet, érzelmek, szokások, erkölcsök, remények ugyan azon forrásán táplálkozik, mely Kölcseit Parainezésében diárambra fakasztotta.

Különböen béke velünk.

Szerk.

volt, valahányszor a hideg, számító politikai csel-szövények annak jogán és alkotmányán csorbát akartak ejteni.

Kedves gyermekek! Van még egy szavam hozzátok. Boldogult királyi asszonynak dicső erényei: a szeretet s a hazaszeretet lebegjenek mindig szemetek előtt. Elérhetetlen magasságban tündökölnek azon magasztos erények mindnyájunk fölött, de igyekezzünk azokat minél jobban megközelíteni, mert minél tökéletesebb a megközelítés, annál bensőbben, annál igazabban szenteljük meg áldott emlékét. És akkor az az emlék, amit szívünkben az emlékezés, a kegyelet lerombolhatatlan márványából emel, örökre tisztelője lesz feledhetetlen nagy királynénk dicső erényeinek. És az emlék fogja majd hirdetni győzedelmét az elmulasztás fölött, hogy:

„Nem halt meg, de hallhatatlanná lett!“

A közgyűlés.

Petrozsény nagyközség képviselőtestülete folyó hó 17-én rendkívüli közgyűlést tartott, melyen ugyan elég szép számmal jelentek meg a tagok, mindazon által tekintve a napirendre kitűzött tárgyak fontosságát, melyek Petrozsény jövő nagyságának alapjait lesznek megvetendők, a 45 képviselőtestületi tag közül még is többen érdeklődhetek volna.

Legfontosabb tárgyak voltak az Andreics János bányatanácsos és képviselőtestületi tag által beterjesztett indítványok, a felső kereskedelmi iskola, egy második kisdudóv, adóhivatal, járásbírószék telekkönyvvél, szolgabírói hivatal, községkassza, határrendőrség, s egy cs. és kir. vadászszázaló elhelyezése szükséges telkek és épületek, miként leendő beszerzése és felépítése iránt. Ezen indítványok egy bizottságnak adtak ki, hogy az ügyeket tanulmányozza s a szükséges lépéseket megtegye.

Schreiner József képvis. test. tag szintén több indítványt adott be u. m.: 1. az ebadóval kapcsolatban kívánja, hogy a kutyák mind irassanak össze, mert nem hihető, hogy a községben csak 400 kutya legyen s azok között csak 8 luxus kutya, mert az a pár százra menő apró állat, mely lépten nyomon az ember lába alákerül csak nem lehet mind házörző eb. Elhatározatott, hogy dobszó útján is figyelemztessék a lakosság kutyáinak büntetés terhe alatt bejelentésére s a vármegye kéresek fel az ebadóról vonatkozó szabályrendeletét akként módosítani, hogy az ebadóból befolyó jövedelem a község egészségügyi kiadásaira legyen fordítható. — 2. a Petrozsény és Livazény községek között eddig közösnek ismert országos és hetivásár közössége megszüntetessék. Egy bizottság küldetett ki, mely annak feltüntetésével, hogy ezen vásárok tarthatásának költségeit csak Petrozsény viseli, kéresek fel a miniszter Petrozsénynek külön vásártarthatási engedélyt adni. Ez oly fontos kérdés, hogy már régen el kellett volna intézni. 3. Egy községi faiskola létesítését kívánja, hogy kopár oldalaink s a vízmosások, hasznos hajtó gyümölcsfákkal legyenek beültethetők, mely által nem csak barátságosabb színezete lesz a községnek, hanem az itteni gyümölcs árak mellett szépen jövedelmező befektetésnek is tekinthető. Az előjárásról megbízottat a szükséges előtanulmányok megtételére.

Elhatározatott, megfelelő helyeken nyilvános ür-székek felállítására.

Kantner János és Kósa Mihály beadott indítványait visszavonták.

A régóta vajdó dögtr ügye is elintéztést nyert. A Kossuth Lajos téren egy díszes vásárcsarnok felállítására bizottság küldetett ki. Egy újközüvághid építésére a szerződés megkötöttet; a vállalkozók kötelesek 1904 év június 15-én a használatnak átadni.

Az 1904 évre szóló községi közmunka ügyében azt határozta, hogy annak fele megváltandó, még pedig kézinapszám 1.60 k., ígás napszám 6 koronával. A külteleken lakók mérsékeltbb váltságdíjat fizetnek u. m.: kézinapszám egy k., ígás napszám 4 k. Ezen czímen a község lakóinak megterhelése az eddigi kivétel-sel szembe csaknem felére szállott.

A közgyűlés elhatározta, hogy a keleti tárnától a Malea uccáig, párhuzamosan a Kossuth Lajos uccával egy új uccát nyit s a Hermán Adolf háza melletti si-

kártort megnyújtja odáig. Továbbá a zsidótemplom előtti tér meg uccát a Klein háza megett összeköti a piactérrel ezenkívül a község Zsilmetti alsó területén a bányatársulati istállóktól a vágóhid uccáig egy új közlekedési utat nyit s az előbbi szabályozza.

Az elősorolt határozatok ma még csak terv, előkészület, de már is kidomborodott belőle Petrozsény jövő fejlődésének képe. A jelenlévő képvis. test. tagok lelki örömmel látták, hogy mily önzetlen törekvés nyilvánul mindaz egyes tagok mind az előjárásról részéről, hogy a község javát tőlük kitelhetőleg előmozdítsák. A tárgyalások a legnagyobb rendben s mondhatjuk „lélek-emelően“ folytak le.

Szinészet.

A község érdeklődése ekként bizonyosága annak, hogy Berki F. színtársulata tisztességgel rászolgá a pártolásra. Pedig több kalamitás csökkenti az előadások vonzódó tételét. Előbb a karmesternő, majd a primadonna betegsége gátoltatták az igazgatót abban, hogy a műsort énekes darabok előadásával tegye változatossá, mindazonáltal:

Pénteken, f. hó 13-án „A méltóságos csizmadia“, Ronaszéki énekes bohózatán jól mulatott a félig telt ház közönsége. Somogyi K. kreálta a czimszerepet, korrekt mérséklettel s hatás hajhászat nélkül biztosítva a hatást. Nyílt színen felzúgott az elismerés megnyilatkozása s általános tetszés honorálta helyes alakítását. Krassói Józsa igen kedves és szép Erzsike volt. K. Pálfi csizmadia mesterében meg volt az az igaza élet, mely minden alakítását mesterivé teszi. Helyes felfogással egészítették ki a keretet Dobó (gr. Varaljai), Nagy K. (br. Hidvégi), Krassói (tiszttartó), Krassóiné (szobaleány), valamint a többi alakok személyesítői is.

Szombaton f. hó 14-én Jászai Olga jutalomjátékai „Lady Windermere legezöje“ került színre. Az újdonság ingere és a jutalmazott iránti, tekintet egyaránt vonzotta a közönséget s telt ház gyönyörködött az érdekes színű kifogástalan előadásban. A czimszerepben Jászai mindvégig lekötötte a közönség figyelmét, erőteljes játékkal, izléses toalettjeivel s rokonszenves fellépésével. Megérdemelt tapson kívül díszes eskut és értékes ajándékot kapott. Jó pártner Berki és az összes szereplők dícséretesen hozzájárultak az est szép sikerében.

Vasárnap délután a „Goldstein Számi“-n mulatott különösen a gyermekcsereg. Este Moldován Gergely a román népeletről vett érdekes népsziművet, a „Florika szerelmé“-t telt ház előtt, kiváló jó előadásban adták elő. Aranyossy Bella kedves, rokonszenves Florika volt. Szépen énekelt, kifejezően játszott. Megtapsolta s szép dalait megismételtette a közönség. Ugyan ily elismeréssel adózott a közönség Sárközi (Juon) hatásos játékáért és daláért, melyeket közkívánatra megismételt. Igazi szerepkörében most volt alkalma ennek a kiváló színésznek jeles tehetségét érvényesíteni s bebizonyítani, hogy mint népsziművet s Berki törlemetszett juhászgazda volt. Lapunk korlátolt kerete nem engedi, hogy a dícséretesen közreműködött szereplők mindegyikéről külön-külön említést tegyünk, bár, mondhatni, valamennyien megérdemelnék.

Hétfőn, f. hó 17-én három egy-egy felvonásos vígjáték került színre, több tag betegsége miatt szükségessé vált hirtelen helyettesítéssel, a mi azonban az összjáték sikerén alig volt észlelhető. „A mama vőlegénye“ című vígjátékban (Jászai O. helyett) Krassóiné kifogástalanul és kedvesen alakította öv. Szerényiné szerepét s Krassói Józsa igen herzig Etel volt és kifogástalanul játszott. Berki F. főhadnagya a czimszerep ügyes személyesítőjének sikerével hatott. K. Pálfi Pantocsek-je méltán osztozott a megérdemelt tapsonban. Szerdahelyi tipikus közhuzsárja szintén jó benyomást tett. „A betörő házi ur“, Derék Antal kacagató bohózata czimszerepét K. Pálfi J. játszotta szokott mérséklettel és hatással. Aranyossy B. helyett Krassói Józsa volt Póli szakácsné s nemcsak jól játszott, de kedvesen is énekelt s maga és Flinta, szakaszvezetővel (Sárközi helyett Krassói) énekelt dalait közkívánatra ismételt. Reeskey H. jó Anna s Beregi L. temperamentumos ügyes Birike volt, Somogyi rokonszenvesen alakította Báránya szerepét. „Megjöttek a huszárok“, Lampert G. idillikus énekes vígjátékában a főszerepeket — Sárközi helyett Berki (Csák Pál), — Aranyossy B. helyett Szigethy Ib. és K. Pálfi J. [harangozó] töltötték be vetekedő ambícióval s elismert si-

kerrel. Szigethy J. törölmetszett kurátor s Recskeyné (neje) méltó partnere volt. Jók voltak Szerdahelyi (kántor) és Somogyi (jegyző segéd) is.

Kedden f. hó 17-én Krassói Sándor, Krassóiné és Krassói Józsa jutalomjátéka volt. „A sasok” előadásán jól mulatott a közönség. A Krassói pár szorgalmas, tehetséges tagja a szintársulatnak s eziránt kifejezi elismerését a közönség. Krassói Józsa Lola szerepében bizonyítékát adta, hogy tud találni alakítani s nagyobb szerepeket is képes jól játszani, kapott is csinos csokrot és megérdemelt tapsokat. Somogyi K. mulattató s igen jó Bukics volt. Berki és K. Pálfi elemükben voltak s Dobó is jól alakított Sas Viktort. Általában jó volt az előadás.

Szerdán, f. hó 18-án „A végrehajtó” került bemutatásra s oly diszkrétan, hogy a pikanteriákat nem kedvelők is megnézhatték. Ezt dícséretül említjük. Egyébként a bohózatot szüntelenül kacagott a közönség. A czimzszerepben Berki remekelt, Jászai O. (Cyprienne) pompásan játszott és iltözöködött. Krassói Józsa csinos, kedves és jó Antoniette volt. K. Pálfi Brokatélje nagyban hozzájárult a hangulat fokozásához. A többi szerepek is jó kezekben voltak.

Csütörtökön, f. hó 19-én Dankó Pista szindarabja „A cigány élet” iránt érdeklődött a közönség. A darab távolról sem elégitette ki a várakozást. A szereplők jóakaró igyekezete sem tudott abba életet önteni. Meglátszik a jelenetezésen és a cselekményen, hogy nem színműíró kísérletezése, mely nálunk határozottan megbukott.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Erzsébet királyasszony** emlékezete. A soha eléggé meg nem sirátható megboldogult nagyasszony emlékezetét Petrozsény és vidéke intézeteiben mindenütt a nagy naphoz méltóan, nagy szabású ünnepségekben ujtották fel. A petrozsényi állami iskola növendékei tanítóik vezetése alatt, felekezeti szerint, az ev. ref. és ág. ev. vallásnak a református templomban, a többiek pedig a róm. kath. templomban megtartott istentiszteleten vettek részt. Az előbbiben Kósa Mihály áldozott nagyszabású, lelkes beszédben az emlékezetnek, az utóbbiban pedig fényes segédlettel Gróf Toldalagi Samu mondott nagy misét ezen egyház védszentjéért is. Tíz óraker kezdett vette szép számú intelligens közönség előtt az iskolai ünnepély. Itt Kapcza Margit áll. tanítónőnek meghatottan előadott remek felolvasásán kívül, dícsérettel kell kiemeljük azt a két énekdarabot, melyet Kovács József ezen iskola új tanítója a tanuló énekkarával három hangon oly ügyesen betanított s oly szabatosan bemutatott. Alkalmi költeményeket szavalták gyermeki lelkesedéssel és bátran: Vigh Miezi, Kis Juliska és Albert Zsuzsa VI. o. tanulók. Megéljenezték őket. A gymnasiumban, a közönség iránti figyelemből, hogy az résztvevessen mindenütt, délután ünnepeltek. Csak ugy zengették a terem ablakai, midőn Vigh Nándor énektanító vezetése alatt a tanuló ifjak a két hazafias dalt sikerülten bemutatták. Magasszárnyafásu alkalmi beszédet mondott Priváry Géza igazgató-tanár lelkesítően, a töle megszokottal bével. A jelen voltak éljenzéssel fejezték ki elismerésüket a szép szavakért. Dícsérettel említjük meg Szimzian János IV. o. tanulót, ki idegen ajku letére annyi érzéssel és értelemmel szavaltta el a neki beosztott költeményt. Úgyeszen szavalt még Dombora Kálmán II. o. tanulót.

— **Téglás Gábor** ez. főigazgató, a dévai állami főreál iskola igazgatója, mint sajnálattal értesülünk, saját kérelmére, véglegesen nyugdíjaztatott. Fájó szívvel látjuk Téglás Gábort megválni azon intézettől, melynek 32 éven át életét, termékenyítő és céltudatosan irányító szelleme volt. Figyelemmel kísértük azon megalkuvást nem ismerő hazafias hűséget, szigorú kötelesség érzetet és önfeláldozó odaadást melyet ő tanári és igazgatói teendőiben mindig rendületlenül tanusított. Volt módunk megilletődve figyelemmel kísérni azon apostoli és eredményekben dús gazdag buzgolkodást, melyet az intézeti szegény és törekvő ifjuság javára újabb meg újabb jutalmi- és ösztöndíj alapok létesítésével kifejtett s melynek segélyével nem egy petrozsényi ifju lett derék és hasznos polgára a hazának. Bámulva láttuk azon lángoló ügyszereget, melylyel régmúlt idők emlékeiből megbeesülhetetlen kincseket ügykezett kiaknázni magyar kulturánk áldására és imádot hazánk dícsőségére; a Bányászati és Kohászati

kongresszus alkalmával is tudós férfiak csodálattal hallgatták a tudás azon bőségét, melylyel a Zsilvölgy ősidőbeli kereskedelmi és kulturális helyzetét a világ forgalomban. mézként folyó előadással festette.

Téglás Gábor köztünk való működése mely nyomokat hagy vármegyénk kulturális törekvéseinek történetében. A hatvanas években legbuzgóbb munkása és gyámola volt a hunyadvármegyei ált. tanítótestületnek közgyűlésein felolvasásokat tartott s a petrozsényi közgyűlésen az első s az óta az egyetlen tanszerkiállítás ő rendezte, melynek bezártával, a tán még most is létező gyönyörű bogárgyűjteményét az állami népiskolának ajándékozta. Hogy zsenge intézményünket, a gymnasiumot a magas kormány pártfogásába vette, elsősorban neki köszönhetjük mert a miniszter őt bízta meg, mint ez. főigazgató, hogy személyesen jöjjön Petrozsényba s az itt tapasztaltakról tegyen jelentést. A bizottságot és tanári kart figyelmeztette a hiányokra, de a miniszternek oly kedvező jelentést tett, hogy ennek alapján megkaptuk az államsegélyt. Azután is mindig a legjobb akarattal gyámolította intézetünket. Terünk sokkal szűkebb annál, hogy tevékenységének csak csekély részét is fölemlíthetnők, de ki egykor megírja a lefolyt 32 év kulturális történetét Téglás Gábornak az első helyet fogja juttatni.

A hunyadvármegyei történelmi és régészeti társulat, melynek ő volt megalapítója, közgyűlésen bucsuzott el tőle, megválasztotta a társulat tiszteletbeli muzeum igazgatójának. Megható volt az intézet tanáraitól való elbucsuzója: f. hó 13-án a tanári kar — disz gyűlésen — élén a most kinevezett igazgatóval bucsu ünnepélyt rendezett. Felolvasták a kir. leiratót, mely szerint Téglás Gábor saját kérelmére a szolgálata alól felmentetik s eddig élvezett teljes fizetésével nyugdíjaztatik. Felolvasták Elischer József kir. tan. tankerületi főigazgató rendkívül meleg hangú bucsu iratát. Ezután Téglás Gábor emelkedett szellemű beszédben bucsuzott el tanár társaitól. A tanári testület részéről Hujduzki József üdvözölte a távozó igazgatót, méltatva az intézet körüli érdemeit. A bucsu ünnepélyt Gülnér Károly az új igazgató fejezte be: maga is mély tisztelettel és hálával ismeri el nagy előde érdemeit, s ígéretet tesz, hogy fényes tehetségű s kiváló szorgalmu előde hazafias érdemeinek csonkítatlan fentartására fog törekedni.

— **Nehéz János** kir. s. tanfelügyelő elnöke alatt f. hó 18-án az iparostanonciskola bizottsága, három évre megválasztotta a tanítótestületet. A bizottság elnökének összeférhetlenségi nyilatkozata után, egyhangulag megválasztatták: Esztergályos Ágoston, Fekete József, Rédl Frigyes és Vigh Nándor. Az iparostanonciskolai igazgatóságra jelölve voltak: Esztergályos Ágoston és Rédl Frigyes; megválasztott Rédl Frigyes. Kívánjuk, hogy derék iparos osztályt neveljenek.

— **Községiülés.** A petrozsényi iparosifjak önképzőköre f. hó 22-én d. u. 4 órától kezdődőleg tartja közgyűlést a Hercz-féle vendéglőben, melyre a tagokat az előjáróság e helyen is meghívja.

— **Az idei második filérestélyre,** melyet igen érdekes műsorral f. hó 29-én rendeznek, e helyen is felhívjuk a közönség figyelmét.

— **Esküvő.** Katona Sándor jó hírnévnek örvendő építőmester unokanővére Ilonka f. hó 23-án esküszik örök hűséget Szegeden Tot Molnár Árpád földbirtokosnak.

— **Eljegyzés.** F. hó 21-én jegyezte el mezőmadarasi Fodor István jönevű iparosunk Bus Ferencz brádi iparos kedves leányát Lujzát.

— **Lemarratt utas.** Nincs olyan messze a vasuti vendéglő egyik étterme sem, hogy a kapus odaig el ne fáradhatna s be ne kiálthatná a rendes „Tessék beszállani” jelszót. Petrozsényben megtörtént, hogy egy utas, ki II osztályra váltott jegyet, a napokban mert az indulást nem jelezték, lemaradt. Még az szerencse, hogy volt ideje haza is futni, biciklire is ülni s egy félórával korábban megérkezni Pujra, hol fontos hivatalos teendők vártak rá, mint a személy vonat.

— **A vulkáni derék iparosok** nemes dolgon török a fejüket. Elhatározták, hogy megalakítják az iparosok olvasóköreit. Ennek czéljaira múlt hó 25-én egy igen sikerült táncmulatságot rendeztek, melyen felülfizettek: Krausz Sándor 4 k. Herman Izidor 3.40, Rubin Oziás 1.20, Koneka Ernő 1.40, Hild Herman 1.40, Simon Rudolf 1.40, Hercsik József 1, Richweisz Péter 1 kor., Higner József 50 fill., Hodán Gyula 1 k., Bartha Béla 1 k., König Ferencz 1 k., Löwy Herman 1 k., Hercsik Lipót 1 k., Korb Mihály 1 k., N. N. 1 k., Baló János, Ulács Albert, Schatzmann Herman, Metzner Adolf,

Goldberger Izsók, Voin Vidor, Bartl György, Grünbaum Ignác, Bursch Venczel, Kányok Ferencz, Miklós Antal és Weiszörli Hugó 40—40 fillér. Összesen 27 k. 10 f. Jegyek árából befolyt tisztán 35 k. 57 f. Tiszta jövedelem 62 k. 67 f. Ezen összeg posta takaréka lett elhelyezve. A rendezőség a nemes adakozóknak e helyen is hálás köszönetét fejezi ki.

— **Lövöldöző leány.** Szomorú világot élünk már a lányok is hozzámernek nyulni a puskához. F. hó 17-én este Ullman Róza petrozsényi bányász leánya nem gondolva arra, hogy Mari nevű testvérkéje kopogtatja meg az ablakot, lerántotta munkában levő apjának falon logó pisztolyát s kilőtt. A lányka súlyosan megsérült, — a golyó balkarjába furodott.

— **Ralótték az éjliörre.** Petrozsényben történt még pedig 19-én este kilencz óra után. Semmi rosszat sem sejtve, mérte mint rendesen a község prágai részében a főutat Albu Mihály és társa, midőn egy puskadurranás hangjával egyidőben jobblába czombján erős szurást érzett, Erre elővette revolverét s belelőtt ő is a sütétségbe. A tettes elmenekült. Az éjjeli ör sebe nem életveszélyes. Mondhatjuk, szépen állunk „csendélet” dolgában.

— **Színház.** Hétfő, folyó hó 23-án adatik: **Borb herczeg.**

Mindazon ösmerősöknek és barátoknak, kiktől távozásunkkor személyesen nem bucsuzhattunk, ez uton mondunk szívélyes Isten hozzádot.

Rüppel Vilmos és neje

Bécs, IX. Ker. Alser-utca 28.

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**

Kiadótulajdonos: **Figuli Antal.**

NYILTTÉR.

„Fodor L. Lajos országosan és nálunk is előnyösen ismert fogművész tisztelettel tudatja, hogy fog műtermét november 1-én Kerepesi ut 65 szám alá (a Központi pályaudvar közelében) helyezte át.

Egyben értesíti Petrozsény és vidéke n. é. közönségét, hogy jövő évben február hóban 8—10 napi működésre ismét ide érkezik.”

HIRDETÉSEK:

Fischel Vogel

áruháza a „Zöld ház”-hoz Petrozsény.

Áruházomat tekintettel a nagy bizalomra, melylyel igen tisztelt vevőim megajándékoztak kegyesek voltak, kibővítettem, megnagyobítottam, berendeztem a legjobb divatárakkal, mit megtéve, kérem a nagy közönség minél nagyobb mérvű b. pártfogását.

Ajánlom dusan felszerelt raktárommal mindenemű férfi és női confection, rövid és szövöttárakban. Kalapok, cipők, ingek, gallérok, nyakkendők, nap- és esernyők, creton, voilok, zephirek, oxfordok, chiffon, creas és fonalvásznakban.

Nagy választék menyasszonyi kelengyék, férfi és fiu öltönyökben, valamint minden e szakmába vágó czikke a legolcsóbb árak mellett, a legjobb minőségben.

Temetkezési kelengyék.

Legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrás.

Tisztelettel:

Fischel Vogel.

Kiadó lakás.

Egy szoba, egy konyha és egy kamarából álló utcza lakás. évi deczember hó 1-től bérebe vehető.

Értekezhetni Petrozsényben özvegy **Szlávik Károlynéval.**

Szám: 6—903.

Szám: 5—903.

kig.

Árverési hirdmény.

Petrozsény község közbirtokossága ezennel közhirre teszi, hogy a tulajdonát képező vadászati-jog 1904—1907-ig terjedő 3 évi időtartamra Petrozsény község házábanál 1903. évi november hó 25-én délelőtt 9 órakor tartandó nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni.

Az árverési feltételek a község házábanál bármikor betekintheők.

Petrozsény, 1903. évi november hó 15-én.

A közbirtokosság nevében:

Héjas József,
jegyző.

Avram Stanca,
elnök.

Árverési hirdmény.

Petrozsény község közbirtokossága ezennel közhirre teszi, hogy a tulajdonát képező halászati-jog 1904—1907-ig terjedő 3 évi időtartamra Petrozsény község házábanál 1903. évi november hó 25-én délelőtt 9 órakor tartandó nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni.

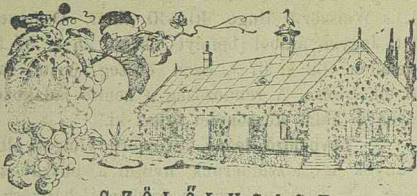
Az árverési feltételek a község házábanál bármikor betekintheők.

Petrozsény, 1903. évi november hó 15-én.

A közbirtokosság nevében:

Héjas József,
jegyző.

Avram Stanca,
elnök.

SZŐLŐLUGAST

ültessünk minden ház mellé és
kertjeinkben föld- és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind kuszó természetű) mert nagyobb része ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lúgnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkitűnőbb muskatály és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legcsekélyebb gondozással felvehető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekebb díszé, anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a legháladosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismertetésére vonatkozó, színes fénynyomatu katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja. Cím:

Érmeleki első szőlőültvénytelep Nagy-Kágya,
1—20 u. p. Székelyhid.

Üzletáthelyezés.

Midőn helybeli és vidéki igen tisztelt vevőimnek becses tudomásukra juttatni van szerencsém hogy divatárú üzletemet, mely eddig az Ullmán-féle épületben volt, áthelyeztem a Fötéren (Kosuth Lajos ut.) lévő, egy e célra épült és tulajdonát képező modern helyiségbe, egyben jelentem, hogy ezen többszörösen kiterjedtebb új üzletet anyagi áldozatot nem kimélve oly mennyiségű és kitűnő minőségű férfi és női divatárúval rendeztem be, hogy minden időben a legmagasabb igényeket is kielégíthetem.

Szíves támogatást és pártfogást kérve vagyok
Petrozsény, 1903. nov. 21.

megkülönböztetett tisztelettel
Klein Lipót,
divatárú kereskedő.

Nagyon finom körtve kapható darabja 4—5
krajczáron.

Cím: A kiadóhivatalban.

Táncztanfolyam.

Hat heti időre osztottam be azt a tananyagot, amely felöleli az összes táncznemeket, kiváló figyelmet fordítva a legujabb tánczokra.

A táncztanítást a Wagner-féle szálloda nagyszobájában csütörtökön, f. évi november hó 26-án kezdem meg.

Kiváló tisztelettel:

Singer József,
táncztanító.

Minden vevő jogosítva van az árut (eredeti csomagolásban) az alant említett intézetben (Wien IX.) díjmentesen megvizsgáltatni.

Az első Triesti Cognac párlati intézet (Destillerie.) CAMIS és STOCK BARCOLÁBAN TRIEST MELLETT ajánlja belföldi

GYÓGY-COGNAC-ját

mely francia módszer szerint készült és az általános ausztriai gyógyszerész egyesület kísérleti állomása ellenőrzése alatt áll.

$\frac{1}{1}$ palack 5 korona $\frac{1}{2}$ palack 2-60.

10 palack megrendelésénél 10% engedmény.

Petrozsényben kapható Klein Mór örökösei fűszerkereskedésében.

Minden vevő jogosítva van az árut (eredeti csomagolásban) az alant említett intézetben (Wien IX.) díjmentesen megvizsgáltatni. 45—52

A Pesti Napló karácsonyi ajándéka.

VÖRÖSMARTY-ALBUM

A Pesti Napló, amely eddigelé az Ember tragédiáját, Arany János balladáját, Zichy Mihály illusztrációival, Katona József Bánkbanját, a Himfy-Albumot, a Költők-Albumát, tavaly a remek kivitelű Zichy-Albumot, stb. adta olvasóinak a könyvpiacra általános feltűnést keltő kiállításban az idén eddigi kiadványait felülmúló fényvel és pompával aranyvásznon kemény kötésben

VÖRÖSMARTY-ALBUMOT

fogja olvasóinak karácsonyi ajándéku adni.

A Vörösmarty-Album a Zichy Albumnál is díszesebb kiállításban nagy kvárt alakban fog megjelenni. Magában foglalja a költő élettrajzát. Csongor és Tündét, Vörösmartynak e kedves drámai költeményét, a Szózatot, a Ven cigányt, Szép Ilonkát és Vörösmartynak legkiválóbb költői alkotásait, kiváló művészek eredeti festményeivel és rajzaival. 20 műmellékletben és számos szövegbe nyomott képpel és illusztrációval. A Vörösmarty-Album műmellékleteit a legjelesebb magyar festőművészek készítik. Mindannyiuk élén ott van Székely Bertalan, a legnagyobb magyar történelmi festő, aki a Toldi című költeményt illusztrálja. Kortársa és barátja Madarász Viktor, a Salamon című költeményhez készít festményt. A két nagy historiai festőhöz a következő elsőrendű magyar művészek sorakoznak: Bihari Sándor, Fényes Adolf, Ferenczy Károly, Kemény Jenő, Kernstock Károly, Krenner (Tardos) V., Magyar Mannheimer Gusztáv, Nagy Sándor, Radóné Hirsch Nellie. Ezenkívül számos kisebb illusztráció díszíti majd a Vörösmarty-Albumot, amelyek egész sor kiváló magyar festő művészetét fogják a Vörösmarty-Album keretében bemutatni. A valóban remek kivitelű műlapoknak egy része gyönyörű színnyomású lesz, amilyen eddig alig jelent

meg magyar diszműben. A Vörösmarty-Albumot megszerezhetik mindazok, akik a Pesti Naplóra

1. egyszerre egy egész évre előfizetnek,
2. akik félévre fizetnek elő és kötelezettséget vállalnak, hogy egy további félében át előfizetőink lesznek,
3. akik egy negyedévre fizetnek elő és további háromnegyed éven át való előfizetésre kötelezettséget vállalnak, azok a második évnegyedre szóló előfizetés beszedés után kapják meg a Vörösmarty-Albumot,
4. akik havonta fizetnek elő és egy egész évi előfizetésre kötelezettséget vállalnak, azok a hatodik havi előfizetés beküldése után fogják megkapni a Vörösmarty-Albumot.

Azon új előfizetőink, akik a Zichy Mihály albumot, az 1903. évre szóló előfizetés alapján mint előlegezett ajándékot bírák azok a Vörösmarty Mihály albumot csak úgy kapják meg, ha egy további egész évre előfizetnek, illetve ha jelen négy pontban felsorolt előfizetési feltételek egyikének eleget tesznek.

A Pesti Napló előfizetési ára: Egész évre 28 kor., félévre 14 kor., negyedévre 7 kor. egy hóra 2 kor. 40 fillér — Előfizetni minden hó 1-től és 15-től lehet.

A „Pesti Napló” kiadóhivatala.

Ny. Figuli Antal gyorsajtóján Petrozsény.